

MIROVINSKO OSIGURANJE

KONVALIDACIJASTAŽA OSIGURANJA – STATUS OSIGURANIKA - EVIDENCIJA

131/1z

UREDBA ZA PROVOĐENJE ZAKONA O KONVALIDACIJI ZA UPRAVNO PODRUČJE RADA, ZAPOŠLJAVANJA, MIROVINSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA, DOPLATKA ZA DJECU, SOCIJALNE SKRBI I ZAŠTITE VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA

«Narodne novine», broj 51/98

Članak 5. stavak 1.

Ne može se utvrditi staž osiguranja za vrijeme u kojem je određena osoba obavljala zanatsku djelatnost na području na koje se odnosi Zakon o konvalidaciji ako nije imala status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog osiguranja niti je tijekom postupka takav dokaz priložila.

«Odredbom članka 5. stavka 1. Uredbe za provođenje Zakona o konvalidaciji za upravno područje rada, zapošljavanja, mirovinskog i invalidskog osiguranja, doplatka za djecu, socijalne skrbi i zaštite vojnih i civilnih invalida rata («Narodne novine», br. 51/98), propisano je da se osobama u radnom odnosu, odnosno koje su bile u radnom odnosu kod raznih tijela, pravnih ili fizičkih osoba, fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost samostalnog privrednika ili samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost te individualnim poljoprivrednicima, vrijeme provedeno u radnom odnosu, odnosno obavljanje djelatnosti priznaje u mirovinski staž kao staž osiguranja, pod uvjetom da su imali status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. ove Uredbe.

Iz podataka u spisu i obrazloženja osporenog rješenja, te navoda tužitelja, proizlazi da je tužitelju prema rješenju općine K. od 3. kolovoza 1977., bilo odobreno osnivanje zanatske radnje za rezanje drvenih trupaca sa upisom zanatske radnje u registar zanatskih radnji toga Zavoda, te je rješenjem Ureda za gospodarstvo K. županije od 23. prosinca 1997., utvrđen prestanak te zanatske radnje, koja se nalazi u K. U postupku je proveden dokaz saslušanjem tužitelja, te je izvršen uvid u priloženu presliku osobne iskaznice, radne knjižice, uvjerenje o prebivalištu MUP-a PU K. od 12. svibnja 1997., zdravstvenu iskaznicu ovjerenu 1991. i 1995. godine i dokaz o uplaćenim doprinosima za mirovinsko i invalidsko osiguranje individualnih poljoprivrednika do 31. 3. 1991. Tuženo tijelo navodi da tužitelj nema evidentiran status osiguranika u odgovarajućim evidencijama tijela «parafonda», odnosno tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. Uredbe (područja Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda).

Kako je nesporno da je tužitelj zanatsku djelatnost obavljao na području iz članka 1. Uredbe, te kako spisu ne prileži pismeni dokaz da je tužitelj imao status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima Republike Hrvatske pod zaštitom UN, u smislu naprijed citirane odredbe članka 5. Uredbe, niti je tužitelj u tijeku postupka ili uz tužbu takav dokaz priložio, Sud nalazi da je tuženo tijelo o pravu tužitelja u konkretnom slučaju odlučilo na temelju pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te pobijanim rješenjem nije povrijeđen zakon na njegovu štetu».

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-3920/2000 od 13. lipnja 2002.

KONVALIDACIJA

IZJAVE SVJEDOKA

ZAKON O MIROVINSKOM OSIGURANJU

(NN 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05)

Članak 99. stavak 2.

U postupku konvalidacije staža nema primjene članka 99. stavak 2. Zakona o mirovinskom osiguranju.

„Stoga, osnovano je tuženo tijelo postupilo kada je odbilo žalbu tužiteljice, jer prema citiranoj odredbi članka 5. Uredbe osnovno i odlučno je postojanje evidentiranog statusa osiguranika u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. Uredbe.

Neosnovan je prigovor tužiteljice kako je u konkretnom slučaju mirovinski staž trebalo dokazivati i izjavama svjedoka, primjenom odredbe članka 99. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04). Ovo stoga što se navedena odredba Zakona ne primjenjuje u slučaju utvrđivanja mirovinskog staža primjenom naprijed citirane Uredbe. Eventualno bi bila mjerodavna odredba članka 8. Uredbe, prema kojoj se svjedoci mogu koristiti kao dopunsko sredstvo, ali samo ako postoje i pisani dokazi.“

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-11223/2002 od 30. studenoga 2006.

MIROVINSKO OSIGURANJE

KONVALIDACIJA- MIROVINSKI STAŽ – IZJAVA SVJEDOKA

133/1z

UREDBA ZA PROVOĐENJE ZAKONA O KONVALIDACIJI ZA UPRAVNO PODRUČJE RADA, ZAPOSŁJAVANJA, MIROVINSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA, DOPLATKA ZA DJECU, SOCIJALNE SKRBI I ZAŠTITE VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA

«Narodne novine», broj 51/98

Članak 8.

Status osiguranika ne može se utvrditi samo na osnovi iskaza svjedoka bez drugih pismenih podataka (očevidnika, upisnika u odgovarajućim evidencijama).

«Odredbom članka 5. stavka 1. Uredbe za provođenje Zakona o konvalidaciji za upravno područje rada, zapošljavanja, mirovinskog i invalidskog osiguranja, doplatka za djecu, socijalne skrbi i zaštite vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", broj 51/98) propisano je da se osobama u radnom odnosu, odnosno koje su bile u radnom odnosu kod raznih tijela, pravnih ili fizičkih osoba, fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost samostalnog privrednika ili samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost te individualnim poljoprivrednicima, vrijeme provedeno u radnom odnosu, odnosno obavljanju djelatnosti, priznaje u mirovinski staž kao staž osiguranja, pod uvjetom da su imali status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. ove Uredbe, što znači na području Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda.

Slijedom citirane odredbe kao i podataka spisa predmeta, osnovano je tuženo tijelo postupilo kada je odbilo žalbu, a time i zahtjev tužitelja za utvrđivanje mirovinskog staža u razdoblju od 9. listopada 1991. do 5. kolovoza 1995. To stoga, što nema pisanog dokaza da je tužitelj imao status osiguranika, a sam tijekom postupka nije pružio dokaze o tome da je u tom razdoblju imao status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijelima mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. ove Uredbe.

Stoga Sud nalazi da je tuženo tijelo o zahtjevu tužitelja odlučilo na temelju pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pravilnom primjenom materijalnog prava, pa se prigovori tužitelja ne mogu uvažiti. Naime, u svezi prigovora tužitelja da je osporenim rješenjem povrijeđen zakon jer tuženo tijelo nije saslušalo svjedoke koje je predlagao, valja istaknuti da je u tijeku postupka utvrđeno da ne postoje podaci u evidencijama, a niti je tužitelj u tijeku upravnog postupka dokazao status osiguranika koji se ne može utvrditi samo na osnovi iskaza svjedoka bez drugih pismenih podataka kao npr. očevidnika i upisnika u odgovarajućim evidencijama.»

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-3502/2001 od 10. listopada 2002.

KONVALIDACIJA

ZAŠTITNI DODATAK

UREDBA ZA PROVOĐENJE ZAKONA O KONVALIDACIJI ZA UPRAVNO PODRUČJE RADA, ZAPOŠLJAVANJA, MIROVINSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA, DOPLATKA ZA DJECU, SOCIJALNE SKRBI I ZAŠTITE VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA

(NN 51/98)

Članak 5. stavak 3.

U postupku konvalidacije rješenja o starosnoj mirovini ne rješava se i o zahtjevu za priznavanje prava na zaštitni dodatak koji je podnesen u tom postupku, s obzirom da se konvalidacijom zamjenjuje akt kojim je priznato samo jedno pravo (pravo na starosnu mirovinu).

„Prema članku 5. stavku 3. Uredbe na zahtjev osobe kojoj je aktom tijela na području Republike Hrvatske koje je bilo pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda priznato određeno pravo iz mirovinskog i invalidskog osiguranja nadležni fond mirovinskog i invalidskog osiguranja donijet će novo rješenje o priznatom pravu, u skladu s propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju Republike Hrvatske. Sukladno stavku 4. članka 5. Uredbe isplata novčanih primanja priznaje se od prvog dana sljedećeg mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

Tužitelj ne osporava utvrđenje da je predmetni zahtjev podnio 17. kolovoza 1998. godine, pa mu je isplata starosne mirovine kao određenog prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, koje mu je bilo priznato rješenjem koje se konvalidira, pravilno određena od 1. rujna 1998.

Neobrazloženim navodom da obračunsko razdoblje od 1972. do 1981. nije za njega kao osiguranika najpovoljnije, tužitelj nije doveo u sumnju utvrđenje tuženog tijela koje je na temelju cjelovitih dostupnih podataka izvršilo obračun.

U odnosu na prigovor glede zaštitnoga dodatka valja navesti da je prema članku 8. točka 8. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju ("Narodne novine", broj 26/83, 48/83, 5/86, 42/87, 34/89, 57/89, 40/90, 9/91, 11/91, 26/93, 96/93, 44/94 i 56/96) pravo korisnika mirovine na zaštitni dodatak bilo posebno pravo o kojem se odlučivalo na zahtjev stranke. Prema stajalištu ovoga Suda zamjenjivanjem konvalidiranog akta koji se odnosi samo na jedno pravo iz mirovinskog osiguranja (u konkretnom slučaju pravo na starosnu mirovinu) postupljeno je sukladno propisima o konvalidaciji, pa ni prigovor tužitelja koji se odnosi na zaštitni dodatak nije od utjecaja na pravilnost i zakonitost osporenog rješenja.“

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-12347/2001 od 13. travnja 2006.

KONVALIDACIJA

AKT O MIROVINI

**UREDBA ZA PROVOĐENJE ZAKONA O
KONVALIDACIJI ZA UPRAVNO PODRUČJE RADA,
ZAPOŠLJAVANJA, MIROVINSKOG I INVALIDSKOG
OSIGURANJA, DOPLATKA ZA DJECU, SOCIJALNE
SKRBI I ZAŠTITE VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA
(NN 51/98)**

103/1z

Članak 2.

Aktom kojim se zamjenjuje konvalidirani akt zamjenjuje se akt u cijelosti i nema temelja konvalidaciji njegovih pojedinih dijelova.

„Prema članku 2. Uredbe za provođenje Zakona o konvalidaciji za upravno područje rada zapošljavanja, mirovinskog i invalidskog osiguranja, doplatka za djecu, socijalne skrbi i zaštite vojnih i civilnih invalida rata («Narodne novine», br. 51/98), zainteresirana stranka ili osoba koja ima pravni interes može podnijeti zahtjev nadležnom tijelu da se donese novi akt kojim se zamjenjuje konvalidirani akt te utvrdi da su pojedinačni akt i odluka na temelju kojih je ostvarila neko od prava iz članka 1. ove Uredbe, sukladni ili protivni Ustavu Republike Hrvatske, Ustavnom zakonu o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj ili zakonima Republike Hrvatske.

Prema podacima spisa tužiteljica je podnijela zahtjev 10. studenog 1998. godine kojim traži da joj se konvalidira rješenje tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na području Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda, broj: PS-003453 od 7. lipnja 1993. godine.

Odlučujući o takovom zahtjevu tužiteljice tuženo je tijelo moglo donijeti novi akt kojim se zamjenjuje konvalidirani akt u cijelosti, a nema temelja da se konvalidiraju samo pojedini dijelovi akta. U konkretnom slučaju to znači da je trebalo u postupku utvrditi ima li temelja da se zaključak o određivanju akontacije na penziju od 7. lipnja 1993., u smislu navedene Uredbe zamijeni novim aktom, a nema temelja u ovom postupku zamjenjivanja akta koji treba konvalidirati utvrđivati pojedina razdoblja mirovinskog staža. Naime, ukoliko aktom koji se zamjenjuje nisu pravilno utvrđena razdoblja mirovinskog staža kako bi to bilo u skladu s propisima Republike Hrvatske ne bi bilo temelja za konvalidaciju tog akta i zamjene tog akta novim aktom u smislu članka 2. Uredbe.

Radi navedenog ne može se ocijeniti pravilnim upućivanje tužiteljice da podnese zahtjev da joj se u posebnom postupku razdoblje od 16. rujna 1991. do 8. listopada 1991. utvrdi u mirovinski staž odnosno da joj se utvrdi svojstvo osiguranika ukoliko je i to razdoblje temelj za priznavanje prava na akontaciju akta koji se konvalidira.

Radi svega navedenog tuženo će tijelo u postupku u povodu ove presude utvrditi na temelju kojeg razdoblja mirovinskog staža je tužiteljici određena akontacija mirovine i ukoliko ima temelja zamijeniti akt o određivanju akontacije i zamijeniti ga u smislu odredaba Zakona o konvalidaciji i Uredbe za provođenje Zakona o konvalidaciji.“

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-13067/2001 od 23. lipnja 2004.

KONVALIDACIJA

STAŽ OSIGURANJA

UREDBA ZA PROVOĐENJE ZAKONA O KONVALIDACIJI ZA UPRAVNO PODRUČJE RADA, ZAPOŠLJAVANJA, MIROVINSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA, DOPLATKA ZA DJECU, SOCIJALNE SKRBI I ZAŠTITE VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA

(NN 51/98)

Članak 5. stavak 1.

Utvrđenje mirovinskog staža u postupku konvalidacije nije uvjetovano plaćanjem doprinosa.

„Prema odredbi članka 5. Uredbe za provođenje Zakona o konvalidaciji za upravno područje rada, zapošljavanja, mirovinskog i invalidskog osiguranja, doplatka za djecu, socijalne skrbi i zaštite vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", broj, 51/98, u daljem tekstu: Uredba) osobama u radnom odnosu, odnosno koje su bile u radnom odnosu kod raznih tijela, pravnih ili fizičkih osoba, fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost samostalnog privrednika ili samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost te individualnim poljoprivrednicima, vrijeme provedeno u radnom odnosu odnosno obavljanju djelatnosti, priznaje se u mirovinski staž kao staž osiguranja pod uvjetom da su imali status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. ove Uredbe.

Tuženo tijelo odbilo je žalbu tužiteljice, uz obrazloženje da je pravilno postupilo prvostupanjsko tijelo kada je tužiteljici utvrđenje mirovinskog staža kao staža osiguranja uvjetovalo uplatom dužnih doprinosa za mirovinsko osiguranje. Pri tom se tuženo tijelo pozvalo na odredbu članka 24. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04 i 92/05 – dalje: ZOMO) i odredbu članka 118. stavka 1. bivšeg Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju («Narodne novine», broj 26/83, 5/86, 34/89, 57/89, 40/90, 9/91, 44/94- dalje: ZOMIO).

Međutim, postupak za utvrđenje mirovinskog staža proveden je temeljem odredaba Zakona o konvalidaciji (Narodne novine, broj: 104/97) i odredaba Uredbe. Odredbom članka 5. stavka 1. Uredbe nije propisano kao uvjet za utvrđenje mirovinskog staža kao staža osiguranja i plaćanje doprinosa, već samo da su osobe iz citiranog članka Uredbe imale status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. Uredbe. Nije bilo stoga osnove da se tužiteljici uvjetuje utvrđenje mirovinskog staža kao staža osiguranja plaćanjem doprinosa.“

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-4076/2002 od 11. listopada 2006.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

3233

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Prvom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sudac Aldo Radolović, predsjednik Vijeća, te suci Snježana Bagić, Mario Kos, Davor Krapac, Duška Šarin i Nevenka Šernhorst, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo S. Č. iz D., na sjednici održanoj 10. rujna 2008. godine, jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se presuda Upravnog suda Republike Hrvatske broj: Us-12248/2001-5 od 16. listopada 2001. i predmet se vraća tom sudu na ponovni postupak.

III. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

1. Ustavna tužba podnesena je protiv presude Upravnog suda Republike Hrvatske broj: Us-12248/2001-5 od 16. listopada 2001., kojom je u postupku radi utvrđivanja mirovinskog staža odbijena podnositeljeva tužba protiv rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO), Središnje službe, klasa: 140-14/00-01/03043967245, urbroj: UP-II-341-99-05/2-00/9828, broj spisa: 106423 od 16. listopada 2001. godine.

Tim rješenjem odbijena je podnositeljeva žalba protiv rješenja HZMO, Područne službe Osijek, broj: 17144, klasa: 140-09-98-01, ur. broj: 001234, od 7. ožujka 2000., prema kojemu se podnositelju ustavne tužbe u mirovinski staž, kao staž osiguranja, utvrđuje vrijeme provedeno u radnom odnosu kod HZMO, Područne službe u Osijeku, te se kao neosnovan odbija podnositeljev zahtjev da mu se u staž osiguranja utvrdi razdoblje od 1. travnja 1992. do 1. travnja 1996., te od 2. travnja 1996. do 31. prosinca 1997. godine, koje je, prema priloženom originalu njegove radne knjižice, proveo u radu kod trgovačkog poduzeća »D.«, odnosno »D.-H.« d.o.o. u D. Podnositeljev zahtjev je odbijen u odnosu na razdoblje od 1. travnja 1992. do 8. listopada 1997. godine »jer nedostaju pravno valjani pisani dokazi temeljem kojih bi se moglo utvrditi postojanje radnog odnosa u navedenom razdoblju«.

2. Podnositelj se u ustavnoj tužbi poziva na članak 8. Uredbe za provođenje Zakona o konvalidaciji za upravno područje rada, zapošljavanja, mirovinskog i invalidskog osiguranja, doplatka za djecu, socijalne skrbi i zaštite vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, broj 51/98., u daljnjem tekstu: Uredba) i odjeljak 1. točku 1/1 podstavak a) Uputa za primjenu Zakona o konvalidaciji i Uredbe, koje su 30. lipnja 1998. donijeli Ministarstvo rada i socijalne skrbi Republike Hrvatske i Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske (u daljnjem tekstu: RFMIORH), Centralna služba u Zagrebu, klasa: 140-13/98-02/3392, ur. broj: 341-99-01/1-98-1. Podnositelj navodi:

»Napominjem da sam nadležnom tijelu podnio meni sve raspoložive pisane dokaze (radnu knjižicu, zdravstvenu knjižicu, odluku o zasnivanju radnog odnosa, potvrdu o stažu tvrtke u kojoj sam radio, ispis iz banke podataka HZMO PS Osijek ispis iz banke podataka parafonda) koji su trebali potvrditi činjenicu mog radnog odnosa za zahtijevano razdoblje, te sam u tom smislu predložio i svjedočenje validnih svjedoka (koji su konvalidirali staž u istoj tvrtci za isto razdoblje), a kojima sam ja bio poslovođa u tvrtci. (...) Ovakvim postupkom (...) doveden sam u poziciju da bez svoje krivnje snosim štetne posljedice po mene za eventualne propuste tvrtke koja me navodno nije prijavila nadležnom tijelu kao zaposlenika. Nelogično je da samo ja nisam adekvatno prijavljen kao zaposlenik od strane bivše tvrtke koja više pravno ne egzistira, a da su drugi radnici – moje kolege s poslova prijavljeni i u istom postupku uspješno konvalidirali svoj staž, a da apsurd bude veći ja sam im bio neposredni rukovodilac i zajedno smo prijavljeni nadležnom tijelu.«

Zbog svega navedenog podnositelj smatra da su mu osporenim presudom Upravnog suda Republike Hrvatske i upravnim aktima koji su joj prethodili povrijeđena ustavna prava propisana člankom 14. stavkom 2. i člankom 54. stavkom 1. Ustava.

Ustavna tužba je osnovana.

3. Članak 62. stavak 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) glasi:

Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti... kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kaznjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom.... (u daljnjem tekstu: ustavno pravo).

Ustavni sud, u postupku pokrenutom ustavnom tužbom, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj tužbi, utvrđuje je li u postupku odlučivanja o podnositeljevima pravima i obvezama povrijeđeno ustavno pravo podnositelja ustavne tužbe. Pri tome se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

4. Upravni sud Republike Hrvatske odbio je podnositeljevu tužbu pozivom na članak 5. stavak 1. Uredbe, koji glasi:

(1) Osobama u radnom odnosu, odnosno koje su bile u radnom odnosu kod raznih tijela, pravnih ili fizičkih osoba, fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost samostalnog privrednika ili samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost te individualnim poljoprivrednicima, vrijeme provedeno u radnom odnosu, odnosno obavljanju djelatnosti, priznaje se u mirovinski staž kao staž osiguranja, pod uvjetom da su imali status osiguranika evidentiran u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima iz članka 1. ove Uredbe.

Upravni sud Republike Hrvatske u osporenoj presudi utvrđuje da su u postupku koji je prethodio upravnosudskom, »službenim putem pribavljeni podaci prema kojima za tužitelja nema dokaza o postojanju staža osiguranja za traženo razdoblje u evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima Republike Hrvatske pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda. Zbog toga nije uzet kao pravovaljani dokaz radna knjižica iz 1994. u kojoj je upisano navedeno razdoblje kao radni staž jer za taj upis nema uporišta u evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja u kojima za tužitelja nema evidencije o statusu osiguranika«. Nadalje, Upravni sud Republike Hrvatske utvrđuje da podnositelj ustavne tužbe »sam nije pružio dokaze koji bi doveli u sumnju ovo utvrđenje«, pa je prema ocjeni tog suda »pravilno zaključeno da se ne radi o dokazima da bi imao status osiguranika jer je s obzirom na odredbu članka 5. Uredbe osnovno i odlučno postojanje evidentiranog statusa osiguranika. Druga dokazna sredstva u smislu članka 8. Uredbe na koju se odredbu poziva i tužitelj kada ukazuje na druga dokazna sredstva kao saslušanje svjedoka, mogu se upotrijebiti samo kao dopunsko dokazno sredstvo i nije moguće utvrditi postojanje radnog odnosa i svojstvo osiguranika samo na temelju iskaza svjedoka«.

5. Ustavni sud utvrđuje da je u predmetu podnositelja ustavne tužbe mjerodavno ustavno pravo propisano člankom 19. stavkom 2. Ustava, koji glasi:

Zajamčuje se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti.

Prema ocjeni Ustavnog suda, Upravni sud Republike Hrvatske propustio je provesti cjelovitu kontrolu upravnih akata koji su prethodili upravnom sporu. Stajalište Ustavnog suda temelji se na razlozima obrazloženim u sljedećim točkama ove odluke.

6. Članak 8. Uredbe glasi:

Prava utvrđena ovom Uredbom utvrđuju se na temelju činjeničnog stanja utvrđenog prigodom nastanka konvalidiranog akta, očevidnika i upisnika tijela koje je donijelo akt, te drugih pismenih dokaznih sredstava, kao i izjava svjedoka.

Odjeljak 1. točka 1/1 podstavak a) Uputa za primjenu Zakona o konvalidaciji i Uredbe glasi:

»(...) Za zaposlenike kod fizičkih i pravnih osoba kojima *status osiguranika nije evidentiran* u odgovarajućim evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda – u

daljnjem tekstu: parafond, a imaju radnu knjižicu izdanu na područjima republika bivše SFRJ prije 8. listopada 1991. ili od nadležnog tijela na područjima Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda, u koju je poslodavac ili parafond upisao početak rada – osiguranja ili eventualno prestanak rada – osiguranja, ili imaju prijavu osiguranja za zaposlenika koju je uspostavio poslodavac a parafond propisno ovjerio, činjenicu da su bili evidentirani u evidencijama parafonda dokazuju spomenutom *radnom knjižicom* ili prijavom osiguranja i izjavama svjedoka (...)«.

7. Podnositelj je Ustavnom sudu uz ustavnu tužbu priložio original svoje radne knjižice. Neovisno od Uputa navedenih u prethodnoj točki obrazloženja ove odluke, radna knjižica je po svojoj naravi pravnorelevantni dokument kojim se dokazuje postojanje i duljina radnog staža. Navedene Upute, koje su internog karaktera, donesene su radi jedinstvenog tumačenja i primjene Zakona o konvalidaciji («Narodne novine», broj 104/97.) i Uredbe, te ubrzanja postupaka u kojima se oni primjenjuju pa stoga Upute samo uvažavaju i potvrđuju tu pravnorelevantnu činjenicu. Zbog toga nisu razvidni razlozi zbog kojih je Upravni sud Republike Hrvatske izveo zaključak o tome da je »tuženo tijelo ocijenilo sve dokaze koje je tužitelj tijekom postupka priložio«, jer se taj sud nije očitovao o činjenici postojanja podnositeljeve radne knjižice u odnosu na sadržaj Uputa, odnosno o činjenici da se upravna tijela također u tom smislu u osporenim aktima nisu očitovala. RFMIORH, čiji je sljednik HZMO, donosi različite upute za primjenu zakona, radi sprječavanja različitog i proizvoljnog tumačenja propisa pri rješavanju o pravima osiguranika. Konkretno Upute imaju obvezni karakter iako se ne objavljuju u »Narodnim novinama« i drugim javnim glasilima, ali se obvezno dostavljaju područnim službama HZMO-a koje su ih obvezne primjenjivati. Obvezni karakter Uputa izrijeком slijedi i iz Izvješća HZMO-a, Središnje službe u Zagrebu, klasa: 140-13/02-02/5540, ur. broj: 341-99-01/1-02/1 od 12. rujna 2002., upućenog OSCE-u u vezi s konvalidacijom mirovinskog staža i mirovina.

8. To su razlozi zbog kojih je Ustavni sud utvrdio povredu podnositeljevog ustavnog prava propisanog člankom 19. stavkom 2. Ustava, kojeg je Ustavni sud ocijenio mjerodavnim u podnositeljevoj pravnoj stvari.

9. Slijedom navedenog, na temelju članaka 74. i 76. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u točkama I. i II. izreke odluke.

10. Odluka o objavi temelji se na članku 29. Ustavnog zakona.

Broj: U-III-1355/2005
Zagreb, 10. rujna 2008.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Predsjednik Vijeća
dr. sc. Aldo Radolović, v. r.

01050

ZAKON O KONVALIDACIJI

«Narodne novine», broj 104/97

Članak 1.

UREDBA ZA PROVOĐENJE ZAKONA O KONVALIDACIJI AKATA IZDANIH U PREDMETIMA UPRAVNE NARAVI

«Narodne novine», broj 51/98

Članak 1. stavak 2.

Za konvalidaciju rješenja o dodjeli na korištenje građevinskog zemljišta temeljem Zakona o građevinskom zemljištu koji je u međuvremenu prestao važiti, u prvom stupnju nadležan je županijski ured za imovinsko pravne poslove, a u drugom stupnju Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samuprave.

«Osporenim rješenjem tuženog tijela u točki 1. izreke tog rješenja odbijen je zahtjev tužitelja za konvalidaciju rješenja o davanju na korištenje građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu Skupštine općine V. U točki 2. izreke osporenog rješenja poništeno je navedeno rješenje Skupštine općine o davanju na korištenje građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu, dok je u točki 3. izreke tog rješenja određeno da će po pravomoćnosti ovoga rješenja Zemljišno-knjižni odjel Općinskog suda po službenoj dužnosti izvršiti zabilježbu poništenja navedenog rješenja Skupštine općine.

Pitanje konvalidacije pojedinačnih upravnih akata izdanih od strane tijela ili pravnih osoba koje imaju javne ovlasti na područjima Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda uređeno je Zakonom o konvalidaciji ("Narodne novine", broj 104/97) i Uredbom za provođenje Zakona o konvalidaciji akata izdanih u predmetima upravne naravi ("Narodne novine", broj 51/98).

Prema odredbi članka 1. citiranog Zakona svi pojedinačni akti i odluke donijete ili izdane od strane raznih tijela ili pravnih osoba koje imaju javne ovlasti, donijeti ili izdani u predmetima sudbene i upravne naravi na područjima Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda, konvalidiraju se ovim Zakonom, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj i zakonima Republike Hrvatske.

Odredbom članka 3. citiranog Zakona propisano je da će Vlada Republike Hrvatske, odnosno nadležni ministri donijeti potrebne propise za provođenje ovoga Zakona.

Temeljem citiranog zakonskog ovlaštenja Vlada Republike Hrvatske donijela je naprijed citiranu Uredbu koja je stupila na snagu 10. travnja 1998. godine. Prema odredbi članka 1. te Uredbe pojedinačni akti i odluke donesene ili izdane u predmetima upravne naravi na područjima Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda, ako ispunjavaju uvjete u smislu članka 1. Zakona o konvalidaciji zamjenjuju se aktima nadležnih tijela Republike Hrvatske. Prema odredbi stavka 2. citiranog članka navedene Uredbe nadležnim tijelima iz stavka 1. ovoga članka smatraju se nadležna ministarstva, županijski uredi i pravne osobe koje imaju javne ovlasti, kao stvarno i mjesno nadležna prvostupanjska tijela (u daljnjem tekstu: upravna tijela), dok je odredbom stavka 3. istog članka navedene Uredbe propisano da postupak zamjene akata nadležna upravna tijela provode po službenoj dužnosti, na zahtjev stranke ili na zahtjev

osobe koja ima pravni interes.

Prema odredbi članka 5. naprijed citirane Uredbe kad upravno tijelo, postupajući prema odredbama ove Uredbe, ocijeni da je akt iz članka 1. stavka 1. ove Uredbe protivan Ustavu, Ustavnom zakonu ili Zakonu Republike Hrvatske, donijet će rješenje kojim će utvrditi da akt nije konvalidiran i da se poništavaju pravne posljedice koje je proizveo.

Dakle, prema odredbama naprijed citirane Uredbe propisano je koja tijela se smatraju nadležnim tijelima za odlučivanje o konvalidaciji pojedinačnih akata u predmetima upravne naravi, te sukladno Zakonu o konvalidaciji propisan sadržaj ovlaštenja tih tijela.

Kao što je iz obrazloženja osporenog rješenja i tužbe vidljivo, tužitelj je podnio zahtjev za konvalidaciju rješenja Skupštine općine V., broj: UP/I-10-482/1995 od 27. ožujka 1995. godine, kojim je tužitelju dato na korištenje građevinsko zemljište u društvenom vlasništvu. U vrijeme donošenja tog rješenja u Republici Hrvatskoj bio je na snazi Zakon o građevinskom zemljištu ("Narodne novine", broj 48/88 - pročišćeni tekst, 16/90 i 53/90), koji je prestao važiti stupanjem na snagu Zakona o vlasništvu i stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96) 1. siječnja 1997. godine.

Prema odredbama Zakona o građevinskom zemljištu, koji je bio na snazi u vrijeme donošenja naprijed citiranog rješenja Skupštine općine V., davanje na korištenje građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu bilo je u nadležnosti Komisije predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, a protiv rješenja o davanju na korištenje građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu bilo je dopušteno vođenje upravnog spora pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Dakle, u vrijeme važenja Zakona o građevinskom zemljištu, primjenom kojeg se ranije građevinsko zemljište u društvenom vlasništvu dodjeljivalo na korištenje fizičkim i pravnim osobama, tuženo Ministarstvo nije bilo nadležno niti ovlašteno za donošenje upravnih akata vezanih uz davanje građevinskog zemljišta na korištenje. Takve akte, kao što je već rečeno, donosile su komisije predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave, a ocjena zakonitosti tih akata bila je osigurana pred Upravnim sudom Republike Hrvatske kroz mogućnost pokretanja upravnog spora protiv tih akata.

Stoga po ocjeni ovog Suda tuženo Ministarstvo nije uopće nadležno za donošenje odluke o konvalidaciji rješenja o davanju na korištenje ranijeg građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu, koja rješenja su donosila razna tijela na područjima Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda.

Kako je prestankom važenja Zakona o građevinskom zemljištu, prestala nadležnost komisija predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave, koje su ranije primjenom odredaba tog Zakona donosile upravne akte o davanju građevinskog zemljišta na korištenje, postavilo se u praksi pitanje koje je tijelo danas nadležno za donošenje rješenja o konvalidaciji ranijih pojedinačnih akata o dodjeli građevinskog zemljišta na korištenje, koje pojedinačne akte su donosila tijela na područjima koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda. Kako to pitanje važećim propisima danas u Republici Hrvatskoj nije izričito uređeno, nego je samo naprijed citiranom Uredbom propisano da se nadležnim tijelima za donošenje akta o konvalidaciji smatraju nadležna ministarstva, županijski uredi, pravne osobe koje imaju javne ovlasti, kao stvarno i mjesno nadležna prvostupanjska tijela, ovaj Sud smatra da donošenje akta o konvalidaciji rješenja o davanju zemljišta na korištenje spada u nadležnost tijela državne uprave u čiju nadležnost inače spada obavljanje upravnih poslova u svezi razrješavanja imovinskih pravnih odnosa na nekretninama. Stoga je prema mišljenju ovog Suda po zahtjevu tužitelja za

konvalidaciju naprijed citiranog rješenja Skupštine općine V. u prvom stupnju bio ovlašten odlučiti Županijski ured za imovinsko pravne poslove Županije, a tuženo Ministarstvo tek u drugom stupnju povodom žalbe protiv rješenja donesenog od strane navedenog Županijskog ureda, ukoliko bi takva žalba bila izjavljena.

Osim toga, tuženo Ministarstvo, ne samo što, prema mišljenju ovog Suda, nije bilo nadležno za prvostupajnsko odlučivanje po zahtjevu tužitelja, nego kod tog odlučivanja nije moglo postupiti na način na koji je postupilo u točki 2. i 3. izreke osporenog rješenja, kao što to osnovano navodi i tužitelj u tužbi.

Naime, kao što je naprijed već rečeno, u slučaju donošenja rješenja kojim se utvrđuje da akt nije konvalidiran, prema odredbi članka 5. naprijed citirane Uredbe tim rješenjem utvrđuje se i da se poništavaju pravne posljedice koje je takav akt proizveo. Dakle, citirani propis navedene Uredbe ne daje ovlaštenje nadležnom tijelu da poništava takav akt nego samo da rješenjem utvrdi da se poništavaju i pravne posljedice koje je takav akt proizveo.»

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-9263/1999 od 15. ožujka 2001.

GRAĐENJE

KONVALIDACIJA GRAĐEVNE DOZVOLE

ZAKON O GRADNJI

(NN 52/99, 75/99, 117/01, 47/03)

Članak 92. stavak 1. podstavak 1.

Članak 93.

Ukoliko se za izdano odobrenje za gradnju vodi postupak konvalidacije, ne može se narediti uklanjanje objekta izgrađenog temeljem tog odobrenja, dok se pravomoćno ne dovrši postupak konvalidacije.

„Odredbom članka 44. Zakona o gradnji (NN 52/99, 75/99, 117/01 i 47/03), propisano je da se gradnji može pristupiti samo na temelju konačne građevne dozvole, odnosno konačne lokacijske dozvole iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona, osim ako ovim Zakonom ili propisom donijetim na temelju ovog Zakona nije drukčije određeno.

Iz obrazloženja osporenog rješenja proizlazi da je prvostupanjsko rješenje, kojim je tužiteljima naredeno uklanjanje poslovnog objekta (Tržni centar) u V., doneseno temeljem odredbe članka 92. stavka 1. podstavka 1. Zakona o gradnji (NN 52/99, 75/99, 117/01 i 47/03).

Navedenom odredbom Zakona propisano je da građevni inspektor i nadzornik ima pravo i obvezu narediti da se građevina ili njezin dio ukloni ili da se uspostavi prijašnje stanje ako se gradi ili je izgrađena bez građevne dozvole.

Prema podacima spisa predmeta, dostavljenog ovom Sudu uz odgovor na tužbu, proizlazi da je prvostupanjskim rješenjem tužiteljima kao vlasnicima naredeno uklanjanje poslovnog objekta (Tržnog centra) izgrađenog na k.č.br. 1715/1, 1715/2, 1715/3, 1715/4, 1715/5, 1715/6, 1715/7, 1715/8, 1715/9, 1715/10, 1715/11, 1715/12, 1715/13, 1715/14, 1715/15, 1715/16, 1715/17, 1715/18, 1715/19, 1715/20, 1715/21, 1715/22, 1715/23, 1715/24, 1715/25, 1715/26, 1715/27, 1715/28, 1715/29, 1715/30, 1715/31, 1715/32, 1715/33, 1715/34, 1715/35, 1715/36, 1715/37, 1715/38, 1715/39, 1715/40, 1715/41, 1715/42, 1715/43, 1715/44, 1715/45, 1715/46, 1715/47 i dio 1715/48, k.o. V., u V., Ul. K.A.S., nakon što je u postupku utvrđeno da je isti izgrađen na temelju rješenja o građevinskoj dozvoli, broj: UP/I-10-1862/1996 od 30. rujna 1996. godine izdanog od Sekretarijata za urbanizam, stambeno-komunalne djelatnosti i imovinsko-pravne poslove, Općine V., temeljem Zakona o izgradnji objekata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 44/95“) i Zakona o primjeni propisa („Službeni glasnik Republike Srpske Krajine, broj: 12/92), a koje rješenje nije konvalidiralo, budući je zahtjev tužitelja R.Š. iz T.za konvalidaciju predmetnog rješenja odbijen rješenjem Ureda državne uprave u V. –s. županiji, Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, klasa: UP/I-361-03/03-01/94, ur.broj: 2196-03-01-03-02 od 27. kolovoza 2003. godine, a rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, klasa: UP-II-361-03/03-02/602, ur.broj: 531-04/2-1-03-3 od 15. listopada 2003. godine odbijena je žalba tužitelja R.Š. izjavljena protiv prvostupanjskog rješenja o odbijanju zahtjeva za konvalidacijom, te se stoga predmetni objekt smatra izgrađenim bez građevne dozvole.

Odredbom članka 1. Zakona o konvalidaciji (NN 104/97) propisano je da se svi pojedinačni akt i odluke donijeti ili izdani od strane raznih tijela ili pravnih osoba koje imaju javne ovlasti, donijeti ili izdani u predmetima sudbene i upravne naravi na područjima Republike Hrvatske koja su bila ili koja sada jesu pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda, konvalidiraju ovim Zakonom, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj i zakonima Republike Hrvatske.

Odredbom članka 1. stavka 1. Uredbe za provođenje Zakona o konvalidaciji akata izdanih u predmetima upravne naravi (NN 51/98) propisano je da se pojedinačni akti i odluke donesene ili izdane u predmetima upravne naravi na područjima Republike Hrvatske koja su bila pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda, a koji ispunjavaju uvjete u smislu članka 1. Zakona o konvalidaciji, zamjenjuju aktima nadležnih tijela Republike Hrvatske.

Uvidom u podatke spisa predmeta proizlazi da je predmetna građevina, koja u naravi predstavlja poslovni objekt (Tržni centar) u V., izgrađena na temelju rješenja o građevinskoj dozvoli, broj: UP/I-10-1862/1996 od 30. rujna 1996. godine izdanog od Sekretarijata za urbanizam, stambeno-komunalne djelatnosti i imovinsko-pravne poslove, Općine V., investitoru zanatskoj zadruzi „V.“ iz V., temeljem Zakona o izgradnji objekata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 44/95“) i Zakona o primjeni propisa („Službeni glasnik Republike Srpske Krajine, 12/92).

Također, spisu predmeta prileži rješenje Ureda državne uprave u V.–s. županiji, Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, klasa: UP/I-361-03/03-01/94, ur.broj: 2196-03-01-03-02 od 27. kolovoza 2003. godine, kojim je odbijen zahtjev tužitelja R.Š. iz T. za konvalidacijom predmetnog rješenja o građevinskoj dozvoli, kao i rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, klasa: UP-II-361-03/03-02/602, ur.broj: 531-04/2-1-03-3 od 15. listopada 2003. godine, kojim je odbijena je žalba tužitelja R.Š. izjavljena protiv rješenja kojim je odbijen njegov zahtjev za konvalidacijom predmetnog rješenja o građevnoj dozvoli.

Međutim, uvidom u upisnik ovog Suda utvrđeno je da se kod ovog Suda vodio spor tužitelja R.Š. iz T. protiv rješenja Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, klasa: UP-II-361-03/03-02/602, ur.broj: 531-04/2-1-03-3 od 15. listopada 2003. godine, pod brojem: Us-10744/2003, te je utvrđeno da je presudom ovog Suda broj: Us-10744/2003-4 od 9. studenog 2007. godine uvažena tužba tužitelja R.Š. i poništeno rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, klasa: UP-II-361-03/03-02/602, ur.broj: 531-04/2-1-03-3 od 15. listopada 2003. godine, kojim je odbijena žalba R.Š. izjavljena protiv rješenja kojim je odbijen zahtjev za konvalidacijom rješenja o građevinskoj dozvoli od 30. rujna 1996. godine.

Stoga, budući da postupak konvalidacije rješenja o građevinskoj dozvoli od 30. rujna 1996. godine nije pravomoćno dovršen, ne može se ocijeniti zakonitim niti rješenje kojim je odbijena žalba tužitelja izjavljena protiv prvostupanjskog rješenja kojim im je naređeno uklanjanje predmetnog objekta uz obrazloženje da je građevina izgrađena temeljem rješenja o građevinskoj dozvoli koje nije konvalidiralo.

Naime, ne može se narediti uklanjanje objekta izgrađenog temeljem rješenja koje je u postupku konvalidacije. Nakon pravomoćno dovršenog postupka, a ovisno o ishodu postupka, moguće je provesti odgovarajući inspekcijski postupak.“

Upravni sud Republike Hrvatske, Us-10713/2004 od 9. svibnja 2008.